

Gezant te Canberra (Teppema) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 20 april 1950

Onderstaand telegram werd onder nr. 68 tevens aan Djakarta gezonden.

Kort na de zitting van het Kabinet, welke vrijwel direct na de terugkeer van Spender uit Australisch Nieuw-Guinea werd gehouden, werd ik bij hem ontboden. Hij sprak mij in zeer opgewonden stemming over de kwestie Nieuw-Guinea releverend het standpunt te vertolken van de Australische Regering. De RIS stak voelhorens uit naar de Australische houding inzake Nieuw-Guinea en het was voor de Australische Regering niet langer mogelijk een afwachtende houding aan te nemen. Zij ziet zich genoopt haar standpunt als in nota van 8 Februari neergelegd duidelijk te maken. Australië, om het even welke partij aan bewind, kon niet toezien, dat de RIS direct of indirect voet krijgt in Nieuw-Guinea.

Door mij werd gewezen op het resultaat van de onlangs gehouden conferentie en de instelling van een Commissie, welke omstreeks Juli verslag zal uitbrengen inzake Nieuw-Guinea, alsmede op de toezegging van enige tijd geleden, dat geen beslissingen zouden worden genomen, weshalve ik Spender in overweging gaf geduld te betrachten. Naar deze suggestie had Spender geen oren. Hij vervolgde, dat de juiste termen, waarin de kwestie naar de Commissie werd verwezen, zomede het verloop van de discussies, welke hadden geleid tot instelling van die Commissie, hem uitermate interesseerden. Ik reageerde, dat hij toch wel begreep, dat verstrekking van deze informaties niet kon worden verlangd. Hij zag dit in, doch Australië kon niet langer het risico nemen om achter de feiten aan te lopen en vreesde dat oplossingen onder de ogen zouden kunnen worden gezien resp. bepaalde concessies aan RIS zouden worden overwogen, welke voor Australië volkomen onaanvaardbaar. Derhalve werd door hem nadrukkelijk de vraag gesteld of de Nederlandse Regering bereid is een 'major and fundamental' verandering te overwegen in de status quo van Nieuw-Guinea door middel van

- A. regelrechte overdracht van Nieuw-Guinea aan Australië op nader overeen te komen voorwaarden;
- B. trusteeeship van Nederland alleen of samen met Australië.

Ik heb opgemerkt dat, gezien het gestelde in artikel 2 van het Charter van de SO, deze vragen wel zeer prematuur waren en thans naar mijn mening niet voor beantwoording vatbaar. Overigens achtte ik het persoonlijk hoogst onwaarschijnlijk dat de souvereiniteit ooit aan een andere mogendheid dan de RIS kon worden overgedragen.

Voorts verklaarde Spender, dat door Australië alles in het werk zal worden gesteld om te voorkomen, dat Nieuw-Guinea voor de Verenigde Naties komt. Als het erop aankwam zou Australië eerder geheel breken met de UNO dan te berusten in verwijzing naar de UNO, bij voorbaat realiserend, dat het geen goeds kan verwachten van behandeling door de UNO.

Spender besloot met te zeggen, dat geen Regering het ook maar een dag zou overleven indien Australië zich bij enigerlei concessie van onze kant met betrekking tot Nieuw-Guinea aan RIS zou neerleggen. Australië was voorstander van ongerepte handhaving van de status quo voor onbepaalde tijd. Enigerlei wijziging ten gunste van RIS zou Australië nopen tot ingrijpen.

Ik heb Spender om een aide-mémoire verzocht, waarvan ik U de tekst zal doen toekomen.

BIJLAGE

Aide-mémoire

It is noted that, at the moment, Netherlands and Indonesian authorities have set up machinery which is designed to arrive at some mutually satisfactory agreement on the future

administration of Dutch New Guinea. It seems to us that it is inevitable that some compromise will result by which Republican authorities will directly or indirectly play some part in the administration of Dutch New Guinea.

This consequence is one which the Australian Government cannot view with other than great concern as being in conflict with its vital strategic interests in this area.

We would regard our security interests adversely affected if Republican influence were confined to Dutch New Guinea. But even this would be very problematical, since, in our view, inevitably Republican influence would step by step be increased and ultimately the argument put forward, in spite of present denials, that our own territories should be similarly incorporated either wholly or in part.

It seems to us that the Netherlands rights indefinitely to administer Dutch New Guinea will be continually open to challenge by reason of the persistent claim of the Indonesian Republic to have the area incorporated within its territorial limits, and by reason of the constant attacks and pressures from many countries throughout the world on colonial powers. These attacks will be all the stronger by reason of the fact that the territory concerned is so far removed geographically from the centre of Dutch Government.

What are the alternatives? In my letter of 8th February of this year, I put forward various suggestions, including a suggestion that our two Governments should consider the future administration of New Guinea to see in what ways we might make a contribution. I also intimated we were prepared to consider more fundamental proposals. I also intimated we were prepared to consider more fundamental proposals. As you are aware, the Netherlands felt disinclined at that stage to make any comment on the substantive proposals contained in my letter. Now that the matter is to be discussed by a Commission with the implication of a compromise, the time is reached when more specific proposals are appropriate.

It might be argued, from a strictly formal point of view, that Australia has no standing in present and forthcoming discussions regarding the future of Dutch New Guinea. But, logically, if there is to be any change in the future status of Dutch New Guinea, there is as much reason to conduct negotiations with Australia as with any other country, including the Government of the United States of Indonesia. In fact, from a practical point of view, there is more justification, in our view, for negotiations with Australia than with the Republican authorities, as the territory concerned physically adjoins Australian Papua and the Australian Trust Territory of New Guinea. From a strategic point of view, at least, the two areas cannot remain separate. May I make the suggestion, therefore, that the stage has been reached at which the Netherlands Government should inform the Republican Government that it wishes to consult with, and indeed, negotiate with, the Australian Government prior to any further discussions with the Republican authorities.

This is a suggestion on procedure only and does not deal with the desirable outcome of negotiations.

I should like to put quite frankly possible objectives. If the Netherlands agrees with our judgments set out above and does not feel it can, from the point of view of world opinion or the point of view of problems of administration, permanently maintain its position, then we would prefer that it should relinquish completely its interests to Australia on terms to be determined, so that this territory could be administered along with the Territory of Papua and the Trust Territory of New Guinea. In support of this, it should be said that Indonesia has no claim of any substance. The only possible argument it could advance in our judgment is that Dutch New Guinea happened to be part of the whole area previously administered by the Netherlands. This argument is, in our opinion, wholly irrelevant from a practical or logical point of view. Australia has, we are satisfied, in the event that the Dutch should relinquish any part of its present right to exclusive administration, a far better claim than any other nation.

Another course would be a trusteeship arrangement, with Australia as the trustee power. The area could be administered along with Papua and the trust territory of New Guinea.

Thirdly, there could be a joint Netherlands-Australian trusteeship. Our principal objection to this is that joint administration, as for example in this case of condominiums, do not prove to be satisfactory.

We could not contemplate a trusteeship in which the United States of Indonesian was either alone or in conjunction with any other power a trusteeship authority.

We would appreciate a firm expression of views on this matter by the Netherlands Government.

Department of External Affairs,
Canberra. A.C.T.

21st. April 1950